

Кульбабове вино (скорочено)

Рей Бредбері

*Рей Бредбері
Кульбабове вино*

*Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу*

У містечку Грінтаун, штат Іллінойс, настав перший ранок літа. 12-річний Дуглас Сполдінг прокинувся в найвищій у містечку вежі, що знаходилась на третьому поверсі будинку. Раз на тиждень йому дозволяли ночувати не в будиночку поряд, разом з батьком, матір'ю та меншим братом Томом, а в дідовій вежі. Хлопець став у темряві перед відчиненим вікном, набрав у груди повітря і чимдуж дмухнув. Вуличні ліхтарі миттю згасли. Він дмухнув ще раз, і в небі почали зникати зірки. Дуглас показав пальцем. Отам і отам. А тепер отут і отут. І люди почали вмикати світло в будинках. Внизу прокинувся до життя великий будинок. Дуглас подумки наказував дідусеві виймати зі склянки свої зуби, а бабусі й прабабусі – смажити млинці. У кімнатах будинку заворушилися усі його тимчасові пожителі – тітки, дядьки, двоюрідні брати й сестри, що з'їхалися на літо.

Дуглас Сполдінг подумав, що літо 1928 року буде чудове.

Того ранку Дуглас з 10-річним братом Томом і батьком поїхали машиною за місто. Цей день, не знати чому, був якийсь особливий для Дугласа.

У лісі хлопці, прихопивши голубі бляшані відра, пішли збирати ягоди. Вони піднялися на невеликий пагорок. Батько показав рукою у місце, де за його словами, була оселя великих і лагідних літніх вітрів. Дуглас швидко позирнув туди, нічого не побачив і відчув себе ошуканим – батько, як і дідусь, завжди говорив загадками. Але хлопець відчував, що щось таки має статися. Батько показав на крони дерев і сказав, що це найкраще в світі мереживо. Потім попросив прислухатися до справжнього водоспаду пташиного щебетання.

З відрами, вже до половини повними брусниць і суніць, серед гудіння бджіл, що злетілися слідом, вони сиділи на замшілій колоді, жували бутерброди й намагалися дочути в лісовій тиші те, що чув батько. Том без упину говорив. Підкріпившись, усі троє знову заглибились у лісову сутінь збирати брусниці й крихітні сунічки. Дуглас чув, що щось наближається. Ось воно, вже зовсім близько... Його поривало дременути геть, бо за деревами здіймалася якась грізна велетенська хвиля. Том і далі говорив, а коли глянув на брата, то кинувся на нього. Вони покотилися у траві, молотячи один одного кулаками. Нарешті Дуглас зрозумів: оце ж і є те, що наринувало на нього, й тепер

залишиться з ним, і ніколи нікуди не дінеться. "Я живий", – подумав він. Хлопець відчував своє серце. Усе його тіло дихало крізь мільйони відкритих пор. "Я справді живий! – думав він. – Досі я цього не знав, а як і знав, то не запам'ятав!" Брати котилися схилом пагорба, і Дуглас питав: "Томе... Чи всі люди на світі... знають, що вони живі?" Батько стояв на пагорку і, взявшись руками в боки, сміявся.

Того ж таки дня вони збирали вдома кульбаби. Дідусь керував усім процесом і навіть давав по десять центів за кожен мішок, який брати приносили до преса. Хлопці зривали золотисті квітки на подвір'ї. Назбиравши повні мішки квіток, несли у підвал. Дідусь крутив корбу винного пресу, і по жолобу в дні преса потік у глиняний глек струмив золоті рідини. Потім їй дадуть перебродити, знімуть шумовиння, розіллють у чисті пляшки від томатної підливи й поставлять ті пляшки на полицю в темному підвалі.

Кульбабове вино. У самих цих словах учувався смак літа. Те вино й було спіймане і закорковане в пляшках літо. І тепер, коли Дуглас знав, що він живий, йому здавалося цілком слушним запечатати й зберегти бодай частку свого нового знання і цього особливого врожайного дня, – щоб десь у січні відкоркувати пляшку і враз усе пригадати. Поглянеш крізь це вино на холодний зимовий день – і враз розтане сніг, зазеленіє трава, на деревах зацвірінчать птахи й затріпоче на вітерці листя і цвіт. А похмуре сіре небо заясніє блакиттю. Котрогось лютневого дня бабуса спуститься в підвал. Саме в той час, коли в будинку кашлятимуть, чхатимуть, хрипітимуть, стогнатимуть, у дітей буде жар, дертиме в запалених горлянках. І тоді, наче богиня літа, з підвалу з'явиться бабуса. Вона кожному наллє в чисту склянку запашної прозорої рідини, щоб той випив її одним духом.

Прудконогі хлопчаки літа бігали схилами пагорба. Дуглас відстав і спинився над яром, який розділяв місто на дві половини. Десь кричали його друзі – Джон Хафф і Чарлі Вудмен. Дуглас поволі рушив стежкою, що вела за місто. Його вабило потаємне змагання, в якому людина уривала щось у природи, а природа знов і знов відвойовувала своє, і так з року в рік; однаке він знав, що місто ніколи не здобуває справжньої перемоги.

Місто. Зелений простір... Будинки. Яр... Дуглас розгублено позирав то туди, то туди. Як же поєднати між собою цих двох суперників, як збагнути взаємозв'язок між ними, коли... Друзі покликали Дугласа. "Я живий, – промовив Дуглас. – Але що з того? Вони живіші, ніж я. Чому ж так? Чому?" Та отак стоячи сам-один, дивлячись на свої нерухомі ноги, він зрозумів, у чому річ...

Дуглас зрозумів, що йому потрібні нові тенісні туфлі.

Був уже червень, і давно минув час купувати на літо парусинові туфлі, легкі й тихі, наче теплий дощик, що шелестить по тротуарах. Дуглас сказав батькові, що хоче тенісні туфлі, оті легкоступи "Парра". Батько спитав, до чого йому нові туфлі, адже у

нього були з минулого літа. Дуглас не міг пояснити, що в нових туфлях він відчуває себе так, наче вперше цього літа скинув черевики й побіг босоніж по траві. Так, наче зимової ночі вистромив ноги з-під теплої ковдри і на них війнуло холодним вітром з відчиненого вікна, а ти все тримаєш їх назовні й ховаєш назад під ковдру аж тоді, коли вони стануть мовби зліплені із снігу. У тенісних туфлях ти маєш таке відчуття, ніби вперше цього літа побрів по тихому струмку й бачиш у прозорій воді, як твої ноги, немов заломившись, ступають трохи попереду тебе самого. У цих туфлях було саме літо.

Батько порадив синові збирати гроші. "Тоді вже й літо скінчиться!.." - сказав Дуглас. Коли Том заснув, Дуглас усе лежав і дивився на свої освітлені місяцем ноги. Він хотів придумати якусь причину, пояснення, чому потрібні нові туфлі.

Одного вечора Дуглас побіг у центр містечка. Старий містер Сендерсон походжав по своїй взуттєвій крамниці. І ось на порозі незграбно став Дуглас Сполдінг, утупивши очі в свої шкіряні черевики, наче вони були такі важенні, що він не мав сили відірвати їх від цементної приступки. Хлопець ретельно виклав стовпчиками на прилавок монети по п'ять, десять, двадцять п'ять центів і став чекати. Містер Сендерсон вже знав, що потрібно хлопцеві, бо щодня бачив Дугласа біля вітрини. Продавець порадив кредит, але хлопець сказав, що має кращу пропозицію. Спершу він домігся, щоб старий сам взяв легкоступи "Парра", а потім хлопець розповів, що придумав. Він віддасть ці гроші, отримає туфлі, і буде винен ще долар. Але, тільки-но взує ці туфлі, пакуватиме покупки, розноситиме пакунки покупцям, приносить каву, прибиратиме і палитиме сміття, бігатиме для Сендерсона на пошту, на телеграф, до бібліотеки!

Містер Сендерсон стояв, приголомшений зливою слів. Старий чоловік і хлопець усе стояли нерухомо: хлопець - розпашілий, старий - з таким виразом обличчя, ніби щойно зробив якесь відкриття. Нарешті озвався Сендерсон: "Чи не хотів би ти десь років через п'ять продавати взуття в цій крамниці?". "Ой, що ви, містере Сендерсон, дякую, але я ще не надумав, ким мені стати", - відповів Дуглас. "Станеш ким захочеш, синку, - сказав старий, - неодмінно станеш. Тебе ніхто не спинить".

Дуглас отримав туфлі і взяв їх. Старий подав йому список з десятком доручень, які потрібно було виконати до вечора. Старий спитав, як туфлі, та хлопець, очі якого палали, в губи ворушились, не зміг навіть нічого сказати. Він кинувся виконувати завдання, щоб виконати та й квит.

Якось Дуглас сказав Томові, що вестиме облік різних подій. Наприклад, кожного літа вони роблять кульбабове вино, купують нові тенісні туфлі, пускають перший феєрверк, роблять лимонад, збирають лісові ягоди. Щороку те саме й так само, ніякої переміни, ніякої різниці. Але ж це тільки одна половина літа. А друга - це те, що вони роблять вперше у житті. Це якісь важливі відкриття, наприклад, про те, що дідусь і тато знають не все на світі. Тож Дуглас поділив свій записник на дві половини: "Звичайні справи і події" та "Відкриття і одкровення". Томові сподобалася ідея брата, тепер він теж мав казати Дугласу, коли надумає щось цікаве. У вересні вони планували

прочитати усе, що вийде.

Літо складалось із звичних обрядів, і кожен обряд мав свій час і своє місце. Третього літнього дня, десь надвечір, дідусь чіпляв гойдалку. Дуглас допомагав йому перенести з гаража запорошене сидіння на ланцюгах. Потім на веранді з'являлася бабуса, щоб помити підлогу. Згодом з кімнат виносили стільці та плетені й полотняні крісельця, щоб усім вистачило. Чоловіки: дядько Берт, дідусь, батько, хтось із двоюрідних братів, – курили на веранді і говорили. Згодом до них виходили бабуса, прабабуса й матір. Про що вони цілий вечір балакали, наступного дня вже ніхто не пам'ятав. Та ні для кого й не важило, про що ті розмови. Важливо було те, що розмова все точилася й точилася. До Сполдінгів підходили поговорити і відходили сусіди, мало не все містечко. Часом спинялися у електричному автовізку міс Ферн та міс Роберта. Інколи Том і Дуглас каталися з ними. А то ще містер Джонас, скупник мотлоху, залишивши свою конячину та фургон десь поблизу під деревами, приходив на веранду. Дуглас любив слухати голоси дорослих.

Того вечора чоловіки зібралися перед тютюною крамницею і говорили про війну. Осторонь стояв міський ювелір Лео Ауфмен. Він попросив чоловіків припинити цю балачку. Дідусь Сполдінг, що саме проходив там з Дугласом і Томом, попросив Лео змайструвати щось таке, що зробить майбутнє яснішим, безтурботним, сповненим радощів. Лео вмів складала велосипеди, лагодили автомати в Галереї, був міським кіномеханіком. Дуглас попросив змайструвати Машину щастя. Усі засміялися. Лео Ауфмен спинив сміх і сказав: "То хіба погано, що хлопець просить Машину щастя? Ні! Ажніяк..." Лео пішов до свого велосипеда і бурмотів собі: "А що я втрачу? Зіб'ю там чи там клаптик шкіри на пальцях, докладу кілька фунтів заліза, трохи недосплю... І змайструю, їй-богу!" Том був впевнений, що Лео це зробить.

Лео Ауфмен їхав велосипедом і думав, яка ж має бути Машина щастя. Вдома його зустріли усі шестеро його дітей: Сол, Маршалл, Джозеф, Ребекка, Рут, Ноемі, – віком від 5 до 15. Коли Лео, його дружина і діти їли морозиво, він сказав: "Слухай, Ліно, а що ти скажеш, як я спробую винайти Машину щастя?"

Дідусь вів Дугласа й Тома додому. Повз них промчала ватага хлопчаків на чолі з Чарлі Вудменом та Джоном Хаффом. Дуглас побіг за ними до яру. Дідусь крикнув йому, щоб не заблукав.

Том і дідусь прийшли додому о восьмій. О дев'ятій уже ставало темно. У повітрі пахло дощем. Мати прасувала білизну. Том сів біля неї, а згодом вона відправила його по морозиво до крамнички місіс Сінгер. Крамничка була за квартал від дому. Том купив свого улюбленого морозива з шоколадною підливкою.

Вдома Том з мамою їли морозиво на веранді. Обоє сиділи й дослухалися до темряви. Мама переживала, бо Дуглас не повертався. Коли Том уже збирався лягати

спати, мати спинула його. Вона вийшла надвір і стала гукати Дугласа. Том бачив, як мати роззирається навсібіч і кліпає очима, яка вона розгублена й стривожена. Мати взяла Тома за руку, і вони пішли на пошуки Дугласа. Батька саме не було вдома, бо він пішов на збори.

Вони дійшли до яру. "Ну, постривай, негідний хлопчисько, я тобі покажу!" – говорила мати. Вона хвилювалася, бо по околицях вештався Нелюд – вбивця, який впродовж років вбивав у містечку людей. Яр був широкий, звивистий, він перетинав усе містечко, і мати часто казала, що там і завидна дикі нетрі, а поночі його краще обминати десятою дорогою.

Том боявся і думав про смерть. Смерть була його малою сестричкою, коли він, уже семирічний, прокинувшись одного ранку, зазирнув у її колиску й побачив утуплений в нього застиглий, невидючий погляд її мертвих блакитних очей. А ще смерть була Нелюдом, який невидимо скрадався за деревами, чигав десь по околицях, щоб раз чи два на рік прийти в це містечко і когось убити, – за останні три роки він убив у такий спосіб трьох жінок.

Мама з Томом зійшли в яр. Том увесь тремтів, але заспокоював маму: "З Дугом нічого не станеться. Нічого з ним не станеться... Він прийде. Неодмінно прийде!" Мати почала голосно кликати Дугласа. Чомусь замовкли цвіркуни. Скрізь панувала цілковита тиша. Аж раптом ген-ген із-за яру долинуло: "Я тут, мамо! Іду, мамо!" А потім з'явилися Дуглас, Чак Вудмен і Джон Хафф. Бігли й весело реготали... І знов заспівали цвіркуни! Де й подівся враз увесь мамин і Томів страх.

Коли брати уже вляглися спати, Том сказав, що навіть коли Лео винайде Машину щастя, з яром нічого не вдієш.

Тим часом Лео Ауфмен складав список потрібних складників для Машини щастя. Його дружина Ліна сказала, що ця машина їм не потрібна. "Не потрібна, – погодився Лео, – але часом слід зробити щось і для інших. Я оце саме міркував, що туди прилаштувати. Кіно? Радіо? Стереоскоп? Поєднати все це разом..." До них долинув шелест листя, і Лео сказав, що це теж має бути в машині.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Дідусь усміхнувся вві сні. Причиною цієї усмішки був звук газонокосарки. Цей звук був для нього куди важливіший, ніж співи пташок чи шелест молодого листя. Щороку був день, коли він так само прокидався й чекав цього звуку, який означав, що тепер літо й справді настало. Дідусь уявив собі, як свіжоскошена трава пестливо лоскоче йому ноги, освіжає розпашіле обличчя, сповнює ніздрі одвічними пахощами нового літа й немов обіцяє, що всі проживуть ще один рік. Благословенна річ – газонокосарка, думав дідусь.

Він виглянув у вікно. На лужку косив один з пожильців, молодий газетяр Білл

Форрестер. Коли дідусь снідав, бабуся повідомила йому, що Форрестер посадить на їхньому лужку якусь нову траву, яку не треба буде косити. Дідусь підхопився зі стільця і за кілька секунд був уже надворі. Білл підтвердив новину про траву і сказав, що засадить дідусеві лужок. Дідусь став пояснювати Біллу, що малі втіхи варті більше, ніж великі, і що косити траву й виполювати бур'ян – це теж потрібні речі. Праця в садку – найкраща нагода зробитися філософом. Біллу подобалося слухати дідуся. Коли ж дідусь дізнався від Білла, що нова трава заглушить і конюшину, і кульбаби, то заплатив за траву і навіть доплатив п'ять доларів, щоб Білл викинув її геть у яр.

Газетяр поніс траву до яру. А після обіду дідусь почув, що Білл знову косить траву. Дідусь спитав, навіщо він косить по кошеному. Білл щиро всміхнувся й сказав, що просто не дуже чисто викосив. Дідусь потішено всміхався.

У неділю вранці Лео Ауфмен тинявся по своєму гаражу і думав, якою ж має бути та Машина щастя: "Така, щоб можна було носити її в кишені? Чи така, щоб ти сам умістився в її кишені?.." Та він точно знав, що машина має бути яскравою. Тож він узяв оранжеву фарбу і побіг у дім. Він зазирнув у словник і спитав Ліну, чи вона "вдоволена, потішена, рада, весела", чи їй "щастить, таланить, фортунить", чи все йде "гаразд, як слід, добре, чудово". Ліна відповіла, що вдоволені бувають корови, потішені – малі діти й здитинілі старі. А чи рада, вона? Він сам може побачити, яка вона рада, коли шарує оцю мийницю... У жінки було багато роботи, а зараз, коли Лео її відволік, ще й згорів хліб у печі.

Чимало днів підряд Лео працював у гаражі, а часом виходив послухати балачки старших чи подивитися на дітей. Інколи на його радісне обличчя набігала чорна тінь безнадії, і, щоб притлумити почуття поразки, він заходжувався люто бити й ламати готові деталі своєї машини. Та зрештою машина все-таки почала набирати форми, і через десять днів та ночей, геть змучений, Лео Ауфмен поплентав у дім. "Машина щастя готова", – хрипко мовив Лео Ауфмен своїм дітям і дружині. Ліна докоряла йому, що він дуже схуд, не приділяє уваги дітям, а в неї купа роботи.

Наступного ранку усі збіглися подивитися на Машину, навіть зграйки птахів і бродячі пси заглядали у гараж. Усіх привів до гаража звук Машини щастя. Сол – син Лео, розігрівав машину за наказом батька. Ліна тихо спитала чоловіка: "Коли та твоя машина й справді така, як ти кажеш, то чи не знає вона засобу, щоб не плодити стільки дітей? А чи не може вона зробити з сімдесятирічного діда двадцятирічного юнака? І ще одне-чи можна не зважати на смерть, якщо сховатись у твоїй напханій щастям машині? Якби ти помер від надсади, то що б я мала сьогодні робити? Залізти в той великий ящик у гаражі й почувати себе щасливою?" Жінка почала розповідати, скільки роботи має кожного дня. Та вона не нарікає, а питає, чи допоможе їй ця Машина. "Та вона ж зовсім не так побудована!" – відповів Лео. "Дуже шкода. Тоді я не матиму часу й роздивитися на неї". Лео вирішив випробувати машину завтра. Вночі його розбудив плач сина в іншій кімнаті. Сол гірко плакав і говорив, що це кінець. Лео виглянув у вікно. Ворота гаража стояли розчинені навстіж. Коли Сол, хлипаючи й здригаючись,

знову заснув, Лео спустився у гараж. Ніч була холоднувата, але металевий бік Мащини щастя обпік йому пальці. Отже, Сол приходив сюди вночі, подумав він. Але навіщо? Хіба він нещасливий і потребує допомоги машини? Ні, він щасливий – просто хоче зберегти щастя назавжди.

Зранку дружина сказала Лео, що хоче з ним розлучитися, і почала ділити майно. Лео просив її спробувати Машину щастя, а тоді вже йти, якщо не сподобається. Сол казав мамі, що не треба, та вона залізла в машину. Лео зачинив дверці машини і попросив її натиснути кнопку. Усередині клацнуло. Машина легенько здригнулася, наче великий собака вві сні. Спершу не чути було нічого, тільки злегка дрижала машина від потаємного руху схованих усередині зубчиків і коліщат. Ліна вигукувала з машини, що вона у Парижі, Лондоні, Римі. Грала музика, Ліна кричала, що вона танцює. Та раптом Ліна Ауфмен заплакала в Машині щастя. Усмішка на устах винахідника миттю згасла. Йому лишилося тільки відчинити дверці. Жінка сказала, що у Машині було гарно, але вона бреше, ця Машина смутку! "Твоя помилка, Лео, ось у чому: ти забув, що зрештою, рано чи пізно, всім нам доводиться вилізти з цього ящика й повернутися до брудного посуду та незасланих ліжок. Вдома діти чекають обіду, їм треба попришивати гудзики. Та й, щиро кажучи, Лео, скільки можна дивитись, як заходить сонце? Кому це потрібно, щоб воно заходило так довго? Кому потрібно, щоб завжди було не холодно й не жарко? І щоб повітря завжди приємно пахло? До всього цього скоро звикаєш і просто перестаєш помічати його", – говорила Ліна.

Лео заліз у машину, щоб перевірити усе, що сказала жінка. Опинившись у теплій темряві, він якусь хвилю вагався, а потім натиснув кнопку й приготувався тішитись барвами та музикою, коли раптом почув знадвору крик: "Тату, вогонь!.. Машина горить!" Лео і все його сімейство кинулося навтіки. Усі, хто тільки мав очі, збіглися на пожежу. Були там і дідусь Сполдінг, і Дуглас, і Том, і більшість пожильців їхнього будинку, і кілька дідів із-за яру, і всі хлопчиська з шести навколишніх кварталів. А діти Лео Ауфмена стояли попереду всіх і страшенно пишалися тим, як чудово шугає полум'я з-під покрівлі їхнього гаража.

Дідусь Сполдінг спитав Лео, чи це була Машина щастя. Лео відповів, що треба розмірковувати спочатку, що воно було насправді. Коли поїхали пожежники й розійшлися сусіди, Лео Ауфмен залишився на подвір'ї з дідусем Сполдінгом, Дугласом і Томом. Вони сумно стояли над курним згарищем. Лео сказав, що зараз покаже їм справжню Машину щастя. І він підвів їх до вікна свого будинку. Дідусь, Дуглас і Том нерішуче подивилися крізь широку шибу. І там побачили сімейство Ауфмен: Сол і Маршалл грали в шахи. У їдальні Ребекка розставляла на столі посуд до вечері. Ноємі вирізувала з кольорового паперу лялькову одіж. Рут малювала акварельними фарбами, Джозеф грався електричною залізницею. За відчиненими дверима кухні Ліна Ауфмен витягала з гарячої печі сковороду зі смажениною.

Справжня Машина щастя. Дідусь, Дуглас і Том, усе ще всміхаючись, спустилися східцями з веранди у прохолодну літню ніч.

Двічі на рік з дому виносили великі килими й розстеляли їх на лужку. Бабуся й мати кожному давали дротяне знаряддя, і всі вони вибивали килим. Навколо них клубочилася курява, і від сміху вони закашлювались. Усі шукали сліди розливої кави, вершків, протоптані "стежки". Том говорив, що бачить на килимі усе їхнє місто: їхню вулицю, школу, яр, навіть маму і бабусю, і Дугласа. Том бачив навіть палаючу Машину щастя. "Напевне, то просто томатна підлива з чиеїсь тарілки", – сказала мати...

Як почалися ті розмови з дівчорою, стара місіс Бентлі й сама до ладу не пам'ятала. Вона часто бачила дітлахів у бакалійній крамниці. Узимку вона спостерігала здаля, як діти бродять по снігу, восени вони залюбки всотують гіркуватий дим від паленого листя, а навесні весело струшують із себе рясну порошу яблуневих пелюсток. Сама вона завжди підтримувала в своєму домі бездоганний лад, кожна річ там мала своє місце, підлоги були ретельно підметені, їстівні припаси розкладено в акуратні бляшанки, шухляди комоду в спальні напаковано всіляким дріб'язком, що назбирався за довгі роки.

Місіс Бентлі була жінка бережлива. Вона зберігала старі квитки, театральні програмки, мережива, шарфики, залізничні прямі плацкарти – усі ті знаки й пам'ятки людського життя. Але саме те, що вона найдужче любила мати поруч, слухати й бачити, вона зберегти не змогла. Її чоловік Джон помер, і від нього лишилися тільки шовковий циліндр, тростина й вихідний костюм у шафі. А решту давно пожерла міль.

Але те, що можна було зберегти, вона зберегла. Приїхавши п'ять років тому в це містечко, вона привезла з собою великі чорні скрині, в яких напхом лежали перекладені кульками нафталіну зім'яті плаття в рожевих квіточках і кристалеві вазочки з її дитинства. Чоловікові місіс Бентлі належало нерухоме майно в різних містах, і після його смерті вона пересувалася з місця на місце, розпродуючи все підряд, аж поки опинилась у цьому зовсім чужому їй містечку, сама-одна зі своїми скринями й меблями.

У середині літа місіс Бентлі познайомилася біля свого будинку з двома дівчатками – Еліс і Джейн, і хлопчиком – Томом Сполдінгом. Жінка купила їм морозива, а коли вони розговорилися, то діти ніяк не могли повірити, що стара колись була такою, як вони зараз. Місіс Бентлі говорила, що хоч їй і 72 роки, вона відчуває себе так само, як і тоді, коли їй було стільки ж, скільки дітям зараз. Коли дівчатка стали сперечатися, що це неможливо, стара вигнала їх. Решту дня місіс Бентлі була сердита. Вона не журилась, що стара, але нікому не хотіла дозволити позбавити її дитинства.

Після вечері стара покликала дітей і показала деякі цікаві дрібнички: гребінець, який носила в 9 років, перстеник, який носила у 8 років, камінці, якими колись гралася, свою фотографію, де їй було 7 років. Дівчатка не вірили їй, говорили, що це речі інших дівчаток, які вона вкрала. Місіс Бентлі сказала, що діти теж стануть колись старими. Дівчатка прихопили її речі і побігли.

Після того випадку стара вирішила, що усі її речі вже не належать їй теперішній. Та й містер Бентлі ніколи не схвалював схильності дружини зберігати всілякі пам'ятки.

Вранці вона покликала обох дівчаток і подарувала їм сукенку, в якій у 15 років грала роль дочки мандарина. Віддала калейдоскоп і збільшувальне скло, книжки, ковзани, ляльки, все... А решту вони винесли на задвірок та розвели велике вогнище. Відтоді вона говорила дітям, що ніколи не була молодою, що їй завжди було 72 роки.

Дуглас розповідав Томові, що записав уже про кульбабове вино, про гойдалку на веранді, про нові тенісні туфлі. До цього списку Том додав своє нове відкриття: старі люди ніколи не були дітьми.

Якось Чарлі Вудмен привів Дугласа і Джона Хаффа до будинку полковника Фрійлі і сказав, що там є Машина часу. Дуглас сумнівався в цьому, але всі троє зайшли до старого. Полковник здався Дугласу мертвим, але Чарлі голосно гукнув, і старий познайомився з Дугласом і Джоном. Хлопці сіли на підлогу, бо в кімнаті був лиш стілець зі старим, і Чарлі попросив полковника щось розказати. "Стережися, Чарлі. Старі люди тільки й чекають нагоди побазікати. Їх лише попрохай – то як почнуть торохтіти, чисто мов старий іржавий ліфт, що зрушив з місця та й поповз нагору", – сказав полковник. Спочатку він розповів про Чін Лінсу: 1910 року у театрі вар'єте в Бостоні великий східний маг і чародій показував трюк з кулею. У Чін Лінса мали вистрілити, а він мав спіймати кулю зубами. Та все закінчилося дуже трагічно – він загинув. Потім полковник розповів про Індіанця Білла: у 1875 році вони з Індіанцем у прерії бачили грозу – велике військо бізонів і буйволів. Полковник тоді не наважився стріляти і був радий, що не зачепив тієї хмари чи сили. Хлопці попросили розповісти ще про Громадянську війну, та от полковник не міг пригадати, на чиєму боці воював. Та він добре пам'ятав про Антайтем, про Булл-Ран, напад на форт Самтер. Після розповідей полковника Дуглас уже не сумнівався, що Машина часу існує.

Було вже далеко за північ, коли Том прокинувся й побачив, що Дуглас щось пише у своєму записнику. Дуглас пояснив, що має ще багато планів: треба поснувати головними вулицями, щоб роздивитися навсібіч і розвідати, що де діється, – на те є міський трамвай. Треба податися кудись далі, на околиці, – він прокатається з міс Робертою і міс Ферн. Треба поникати по завулках, пострибати через огорожі, подивитися на те, чого не видно зовні, – для цього є туфлі-легкоступи. А якщо він захоче помандрувати аж туди, куди ніхто не помандрує, є експрес старого полковника Фрійлі! Тут Дуглас зробив ще одне відкриття: може, старі люди справжні далекі мандрівники, і їм з Томом ніколи з ними не зрівнятися. Ось коли наберуть вони 90, 95, а то й 100 років – тоді стануть справжніми далекими мандрівниками.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Дві старі жінки сховалися на горищі і замкнули двері. Їхні серця панічно калатали.

Жінки переживали за бідолашного містера Квотермейна, якого вони тільки що вбили.

Міс Ферн і міс Роберта визирнули крізь засноване павутинням горишне віконце. Унизу все було спокійно, тротуаром пройшов Дуглас Сполдінг. Жінки пригадали той день, коли придбали свою Зелену машину. Тоді до них приїхав агент із Гампорт-Фолза і вмовив купити машину на акумуляторних батареях. Він переконав сестер, що машина потрібна їм, щоб легше пересуватися і милуватися краєвидом. На цій машині Ферн і Роберта часом катали Дугласа чи Тома Сполдінгів або й інших хлопчиськ. Гранична швидкість була 15 неквапливих і втішних миль на годину. І ось сьогодні сестри потрапили у нещасливий випадок. Вони їхали своєю безгучною Зеленою машиною по розімлілому від спеки містечку. Не знати звідки перед машиною вигулькнув містер Квотермейн. Сестри зойкнули і замість ухопитися за кермо, вхопились одна за одну. Почувся страхітливий глухий удар. Зелена машина попливла далі, а старий Квотермейн лежав на тротуарі безмовний і нерухомий...

Минали години на горищі. У містечку було тихо, в будинках починало світитися. Скрізь уже готували вечерю. Сестри подумали, що коли їхній брат Френк побачить, що в домі нікого немає, то викличе поліцію. Так буде ще гірше.

Жінки вирішили глянути у вечірню газету, чи не буде там звістки, що містер Квотермейн загинув. Тож вони спустилися з горища та заходилися готувати вечерю. Коли прийшов Френк, їхній молодший брат (йому було всього 57 років), жінки вхопили з його рук газету, але нічого про Квотермейна там не знайшли. А Френк сказав їм: "Я оце щойно бачив на вулиці Дуга Сполдінга. Він просив переказати вам, щоб ви не тривожилися: він усе бачив, і все гаразд. Про що це він?" Сестри вдали, що не знають, про що йдеться. Та від того часу вони не їздили Зеленою машиною.

З раннього ранку містечком їздив жовтогарячий трамвай. Якось опівдні вагоновод зупинив трамвай посеред кварталу й покликав усіх дітей. І Дуглас, і Чарлі, і Том, і всі хлопчиська та дівчатка з цілого кварталу чимдуж побігли до трамвая й повсідалися зовсім безплатно. Містер Трідден, вагоновод, оголосив, що сьогодні останній рейс трамвая, бо від завтра містечком їздитиме автобус.

Дуглас не міг повірити, бо без трамвая не уявляв життя містечка. "Та хіба ж так можна! Досить того, що більш немає Зеленої машини, її замкнули в гаражі, і ніякі умовляння не допомагають. Досить того, що мої нові тенісні туфлі старіють і вже не такі прудкі, як були. То як же мені тепер?.. Ні... ні... не можна знімати трамвай!" - думав хлопець.

Містер Трідден привіз дітей до кінцевої зупинки; проте трамвайна колія, ось уже вісімнадцять років як занедбана, тяглася й далі пагористою місцевістю. У 1910 році люди ще їздили трамваем до Чессмен-Парку на заміські прогулянки. От і сьогодні вагоновод поїхав за околицю міста, а там звернув з вулиці й покотився далі. Коли вони приїхали до озера, містер Трідден виніс з трамвая чималі кошики. Дітлахи радісно закричали й разом з ним понесли ті кошики туди, де лісовий струмок впадав у тихе озеро.

Вони сиділи, їли бутерброди з шинкою, свіжі полуниці й апельсини, і містер Трідден розповідав, як усе там було двадцять років тому: ввечері тут на прикрашеній естраді грав оркестр, музиканти старанно дмухали в мідні труби; у буйній траві ганяли діти й мерехтіли світляки, прогулювалися дами в довгих сукнях і з високими зачісками в супроводі чоловіків у тісних, давлючих комірцях.

Після останньої поїздки на трамваї Чарлі жалівся, що тепер більше не буде змоги спізнитися до школи, бо автобус приїжджатиме під самий поріг дому. А Дуглас уявляв собі, що завтра сріблясті рейки заллють гарячою смолою, і потім ніхто й не знатиме, що тут колись ходив трамвай. Та він не забуде цієї колії, хоч би як глибоко її поховали.

Найкращим другом Дугласа був 12-річний Джон Хафф, який був веселим та дуже спритним хлопцем. Бігав він сміючись, сідав легко, мов птах, ніколи ні до кого не задирався, мав добре серце, знав напам'ять слова всіх ковбойських пісень.

Якось вони бродили поза містом. Дугласу здавалося, що друг і літо будуть вічно, та тут він довідався, що Джон ввечері їде з міста: його батько отримав роботу, і тепер Хаффи мали жити за 80 миль від Грінтауна. Дуглас був вражений, бо все життя дружив з Джоном. Вони сіли під старим дубом і домовилися, що завжди будуть друзями. Дуглас хотів перед від'їздом друга поговорити про мільйон усяких речей, та розмова чомусь не йшла. Джон лише попросив друга ніколи не забувати його, пам'ятати його обличчя, колір очей, якого, як виявилось, Дуглас не знав.

Вони й далі сиділи під деревом і чули, як гасали по пагорбу інші хлопці, гукаючи їх. Згодом друзі побігли вниз по схилу, а тоді подалися далі луками, за стодоли, аж поки голоси хлопців, що гналися за ними, затихли далеко позаду. Тоді вони залізли в стіг сіна і сиділи нерухомо. Дуглас на своєму годиннику перевів стрілки назад. Та Джон бачив, що вже треба йти. Дорогою додому Дуглас, Джон та інші хлопці побачили поїзд, що швидко пронісся. Тоді Чарлі Вудмен сказав, що поїде в Цінціннаті й стане кочегаром на паровозі. Джим сказав, що поїде в Нью-Йорк і стане друкарем. Дуглас не спитав, що збираються робити інші хлопці. Він уже чув, як гудуть поїзди, й бачив обличчя друзів, що швидко віддалялися. Одне по одному вони зникали вдалині...

О 7 вечора хлопці почали сходитися до гурту. Невдовзі Дуглас, Том, Чарлі та Джон стояли разом з десятком інших хлопців, готові до гри в хованки й статуї. Джон сказав, що гратиме тільки в щось одне, бо йому треба додому, адже поїзд відходить о 9... Хлопці почали грати в статуї. Дуглас зголосився водити. Коли статуї завмерли, Дуглас попростував лужком туди, де стояв у призерку Джон Хафф. Ген віддалік у різних місцях завмерли інші хлопці. Дуглас обійшов статую з одного боку, потім з другого. Він уважно оглядав друга, а тоді наказав не зрушати з місця цілі три години. Джон прошепотів, що йому треба йти. Вони стояли й дивились один на одного. Тоді Джон сказав, що зіграють ще раз. Тепер він водив. Коли Дуглас завмер, Джон підійшов до нього і сказав: "Ані руш! Ні на волосинку! Дуг, інакше нічого не вийде". Дуглас відчував, що Джон обходить його, точнісінько так, як він сам щойно обходив Джона. Потім відчув, як той легенько стуснув його ззаду під лікоть. "Ну, бувай", - сказав Джон

і зник десь позаду.

Вдома Дуглас подумав: "Нема нічого кращого за статуї. Тільки їх і можна втримати на своєму лужку. Головне – не дозволяти їм рухатись. Бо як хоч раз дозволиш, то вже нічого з ними не вдієш".

Після від'їзду друга Дуглас попросив Тома, щоб завжди тримався коло нього і пильнував, щоб з ним нічого не сталося.

Якось листоноша Сем Браун розповів дружині Елмірі, що їхній сусідці Кларі Гудвотер прийшли поштою чаклунські книжки. І коли Сем відносив Кларі книжки, вона сказала, що тепер напевне стане неперевершеною чаклункою. Почувши це, Елміра відразу вискочила з будинку і побігла до сусідки Клари Гудвотер. Дорогою туди вона прихопила з собою Тома Сполдінга, що саме спостерігав на лужку за мурахами. У той день Елміра порізала пальця та й взагалі з нею часто траплялися різні неприємні речі. І в цьому всьому вона звинувачувала сусідку.

Елміра викликала Клару і почала сваритися з нею, звинувачуючи в чаклунстві. Місіс Браун була впевнена, що Клара є головою жіночої спілки "Жимолость" уже так багато років тільки тому, що здобувала голоси на виборах з допомогою чаклування. Завтра саме мали бути чергові вибори.

Клара пояснила, що ті книжки замовила для свого племінника, якому 10 років і який цікавиться магією. Еміра не вірила в це і сказала, що завтра висуне свою кандидатуру і стане проти сусідки зі всіма силами добра, які тільки зможе зібрати. Ніякі переконання Клари не діяли, і Елміра звинувачувала її в тому, що торік перед самими виборами страшенно застудилася, позаторік під цю ж пору зламала ногу, минулого місяця шість разів порізала палець, десять разів забила коліно, двічі впала з заднього ґанку... Довго ще тривала сварка, і Кларі не залишалося нічого іншого, як збрехати, що вона дійсно чаклує, і їй 305 років.

Повертаючись від Клари і перебігаючи чиюсь під'їзну доріжку, Елміра раптом голосно зойкнула, бо автомобіль, що саме виїжджав задом із гаража, проїхав просто по її великому пальцю правої ноги. Серед ночі нога в місіс Елміри Браун так розболілася, що вона встала з ліжка, пішла до кухні, з'їла там шматок-холодної курятини, а тоді склала точний і повний список своїх кривд: усі недуги, зламані і розбиті речі, сьогоднішні страждання.

Другого дня Елміра встала раненько й подалася до бібліотеки, потім зайшла в аптеку, а тоді повернулася додому і зварила якусь зеленкувату бурду, чар проти чару. Там вона намішала різних трав і продуктів, щоб випити і відвернути від себе чаклування Клари. Згодом Елміра взяла з собою Тома, якому звеліла одягти білий костюмчик, і пішла до спілки "Жимолость" на великі звершення. Свій напій вона сховала у коробку з-під вівсянки. Том відразу почув поганий запах і тримався осторонь.

У приміщенні спілки "Жимолость" було вже повно жінок. О першій годині дня з'явилася місіс Елміра Браун в супроводі хлопчика у білому. Він затискав двома

пальцями ніс і гидливо кривився. Місіс Браун подивилася на свою коробку від вівсянки, розкрила її і зазирнула всередину, але судомно хапнула ротом повітря і миттю закрила коробку, не відпивши із склянки ані краплі. Вона сіла в самому кінці залу. Потім дістала з коробки своє зілля й поволі випила все до дна.

О пів на другу голова спілки місіс Гудвотер оголосила про вибори, та перед ними дала слово Елмірі. Місіс Браун сказала, що має багато чого сказати. Вона тримала Біблію і Тома поруч. Елміра говорила жінкам, що розуміє, чому вони голосували за місіс Гудвотер: усі боялися. Та тепер нема чого боятися, бо вона вижене відьму, адже випила чарівне зілля.

Місіс Гудвотер уже помітила, що Елмірі стає погано. Елміра попросила голосувати, та весь зал проголосував за місіс Гудвотер. Елміра залякла на трибуні, геть приголомшена. Раптом у неї вирвався такий звук, наче ворона каркнула. Вона попросила Тома провести її в туалет. Вони пішли через зал, Елміра бігла попереду вузьким проходом, розтинаючи юрму. Нарешті вона дісталася до дверей і повернула ліворуч. Місіс Гудвотер гукнула, що треба праворуч. Елміра повернула праворуч і зникла з очей. Раптом розлігся гуркіт. Дами заметушилися, а місіс Гудвотер подалася просто до дверей. На сходовій площадці стояв Том і, вчепившись руками в поруччя, дивився вниз. Він простогнав, що східців аж сорок.

Ще багато місяців і навіть років по тому в місті згадували, як Елміра Браун котилася тими східцями, не проминувши жодного на своєму довгому шляху донизу. Казали, нібито вона на самому початку сходів зомліла від нападу нудоти і її тіло перекочувалось по сходах, наче неживе. Того дня місіс Гудвотер пообіцяла Елмірі, що коли вона виживе, то буде головою "Жимолості". 123 учасниці зборів погодилися з цим.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Вдома Том розповів Дугласу, як усі тітоньки плакали, наче з глузду з'їхали, а Елміра Браун сиділа унизу біля сходів цілісінька, а відьма плакала в неї на плечі. А потім усі жінки пішли нагору, а він втік.

Полковник Фрійлі уже 10 років не виходив з дому. Недавно його сини, дочки і доглядальниці заборонили приходити Чарлі, Дугласу і Томові, щоб старий не хвилювався. Лікар радив не пускати до нього відвідувачів, щоб не хвилювався. Отож тепер його єдиним зв'язком зі світом був телефон.

Полковник подзвонив у Мехіко. Його давній друг Хорхе знав, чого хоче старий: піднести трубку до вікна, щоб полковник слухав гомін гарячого золотого полудня в Мехіко. І от полковник дослухається, як гудуть ріжки безлічі автомобілів, як вищать гальма, як кричать у своїх рундуках вуличні торговці. Ноги його, що звисали з крісла, почали рухатись, так ніби й він ішов тією вулицею. Очі були міцно заплющені. Йому знов було 25 років, і він усе йшов та йшов, роздивляючись навколо, усміхаючись,

щасливий з того, що живе, що такий бадьорий і чутливий.

Хтось постукав у двері. Полковник квапливо сховав телефон під плед. Зайшла доглядальниця і сказала, що йде в магазин. Її пильний погляд спинився на порожньому телефонному столику. І саме в цю мить за дві тисячі миль долинув ледь чутний гудок автомобіля. Доглядальниця дістала з-під пледа телефон і сказала, що розкаже про телефон онукові, адже старому не можна хвилюватися. Жінка попередила, що завтра телефон забере. Вона поклала старого в ліжку, а щоб він не добрався до телефону, відвезла його крісло в передпокій.

Коли доглядальниця пішла, полковник Фрійлі пригадав собі минулий тиждень, що його провів тут, у цій кімнаті, сам-один... і свої таємні дзвінки, такі собі місточки з Буенос-Айресом, з Лімою, з Ріо-де-Жанейро... Він звівся у своєму холодному ліжку. А завтра телефон заберуть! Спустив з ліжка кволі й бліді, мов із слонової кістки, ноги і аж сам здивувався, як вони всохли. Хитаючись і спотикаючись, полковник підтюпцем перетнув кімнату. Тоді схопив телефон і поніс до ліжка, але не втримався на ногах і зсунувся по стіні на підлогу. Сяк-так сівши, він подзвонив до Хорхе. Той сказав, що неможна цього робити, бо йому телефонувала доглядальниця. Старий таки вмовив друга востаннє. І почув гомін тисячі людей під іншим сонцем і кволе тринькання катеринки, що награвала танцювальну "Марімбу".

Міцно заплющивши очі, полковник сидів на підлозі, міцно притиснувши до вуха телефонну трубку. Він слухав звуки міста, сидів на підлозі, а час минав.

Унизу повільно прочинилися двері. То прийшли хлопці, поки доглядальниця вийшла з будинку. "Полковнику Фрійлі..." – тихо мовив Дуглас. Старий мовчав, і було в тій мовчанці щось таке, що хлопцям ураз забило дух. Вони обережно, мало не навшпиньки підійшли ближче. Дуглас нахилився і вийняв телефонну трубку з уже захололих пальців старого. Тоді підніс її до вуха й прислухався. І за гудінням та потріскуванням дротів почув далекий і дивний останній звук. За дві тисячі миль зачинили вікно.

Наступного дня після смерті полковника Дуглас сказав Томові, що вчора помер Чін Лінсу, у їхньому містечку назавжди закінчилася Громадянська війна, померли президент Лінкольн, і генерал Лі, і генерал Грант, і сто тисяч інших людей, хто лицем на північ, хто на південь. І вчора ж таки пополудні в домі полковника Фрійлі бухнуло зі скелі в самісіньке нікуди величезне стадо буйволів та бізонів. Дуглас не знав, як вони тепер житимуть без полковника...

Вдруге за літо дідусь робив кульбабове вино. На полицях стояло вже багато нумерованих пляшок, усі однакові на вигляд, усі лискучі, акуратні, кожна сама по собі. Залишалося зібрати урожай кульбаб ще у серпні.

Першого серпня Білл Форрестер сів у свою машину й загукав, що їде до центру поласувати якимсь найрідкіснішим морозивом. Дуглас поїхав з ним. У павільйоні "Води

- морозиво" вони попросили, щоб їм назвали всі, які є, незвичайні сорти морозива, і, коли продавець за прилавком сказав: "Старожитнє цитринове з ваніллю..." - Білл Форрестер вигукнув: "Оце воно!"

Поки їм готували морозиво, їхні погляди впали на міс Гелен Луміс. Їй було 95 років, вона сиділа за столиком і залюбки їла морозиво. Хлопці пересіли до неї. Стара відразу зрозуміла, що Дуглас зі Сполдінгів, а про Вільяма Форрестера знала те, що він писав для "Кронікл". Про нього вона багато чула. "І я вас знаю. Ви - Гелен Луміс". Білл завагався, тоді додав: "Колись я був у вас закоханий". Стара попросила не розказувати, де, коли й як він закохався у неї. Міс Гелен запросила його завтра на чай, а ще сказала, що він їй нагадує одного джентльмена, з яким вона водила дружбу 70 років тому. Згодом вона пішла собі в місто, де її чекали якісь справи, а хлопець і молодик лишилися доїдати своє морозиво.

Наступного дня Вільям Форрестер пополудні приїхав до міс Гелен. У саду вона підготувала усе для чаювання. Білл сказав, що вперше в житті бачить, щоб жінка була готова вчасно й чекала, а він сам уперше в житті з'явився на побачення точно в призначений час. Вони розмовляли про все на світі. Стара вважала, що перетворилася на дракона, який зжер прекрасного лебедя, яким вона була, хоч десь там усередині вона й досі жива, та лебідонька. До 30 років Гелен думала тільки про втіхи та розваги, аж поки єдиному чоловікові, до якого їй було справді небайдуже, набридло чекати і він одружився з іншою. І тоді, озлившись на себе, що не пішла за нього, коли випадала щаслива нагода, вона вирішила: так тобі, дурній, і треба! І подалася в мандри. Побувала в Парижі, у Відні, у Лондоні, скрізь сама-одна і кінець кінцем вернулася у Грінтаун.

Білл розповів їй про себе. Йому був 31 рік, він був досі не одружений, і вважав, що з нього вийде дуже перебірливий старий парубок. Він мріяв побачити Стамбул, Найробі, Порт-Саїд, Будапешт. Написати книжку. Викурити безліч сигарет. Упасти зі скелі, але на півдорозі вниз зачепитися за дерево. Бути обстріляним десь у Марокко, опівночі, у темному завулку. Покохати прегарну жінку. Міс Луміс побувала всюди і тепер мала що розповісти Біллу про світ. Вона розпочала з Каїру. Година минула серед коштовного каміння, глухих завулків та вітрів з єгипетської пустелі. Світило золоте сонце, пливув своїм річищем каламутний Ніл, а на вершині піраміди стояла молоденька, напрочуд жвава дівчина й, сміючись, кликала його із затінку нагору, на сонце, і він побрався крутим схилом туди, до неї, і ось уже вона простягла йому руку й допомогла здолати останню приступку; а потім вони вдвох зі сміхом трусилися на спині верблюда, наближаючись до кам'яного громаддя сфінкса; а пізно ввечері в тубільному кварталі лунав дзвінкий перестук молоточків по бронзі й сріблу, линула тиха музика якихось струнних інструментів, линула й замирала десь ген, ген, ген...

Вільям Форрестер розплющив очі. Міс Гелен Луміс закінчила мандрівку, вони обоє знов були в своєму місті, в саду,

Минали дні. Білл приходив до Гелен то на чай, то на вечерю, то на обід. Довгими зеленими надвечір'ями вони сиділи й розмовляли - про мистецтво, про літературу, про

життя, про суспільство й політику. Вони не звертали уваги на всякі пересуди у місті. Через пів місяця Білл сказав, що буває в неї, бо в молодих дівчатах бракує того, що він знаходить у неї: доброту, розум, дотепність. І тоді розповів, що багато років тому йому потрапила до рук її фотографія. То був дуже давній знімок, їй там років двадцять. Міс Луміс сказала, що кожного разу, коли дає гроші на доброчинність або відвідує бал, у газеті друкують саме ту фотографію 1853 року. Це було її бажання.

Білл і зараз ніби навіч бачив перед собою ту фотографію, її ясне, спокійне обличчя, осяяне сором'язливою усмішкою. Отак він уперше дізнався про міс Луміс. Тоді він не знав, що фотографія така давня. У газеті повідомлялося, що того вечора міс Луміс відкриє міський бал. Він вирізав фотографію й цілий день носив її при собі. І вирішив неодмінно піти на бал. Та потім, уже надвечір, хтось побачив, як він дивиться на той знімок, і розказав йому, що й до чого. Що знімок зроблено багато літ тому і тепер газета з року в рік його передруковує.

Гелен подякувала Біллу за те, що хотів знайти її на балу. Вона призналася, що той молодик, який залицявся до неї 70 років тому, дуже схожий з Біллом.

Серпень доходив кінця. Одного з останніх днів серпня Вільям Форрестер побачив, як Гелен Луміс писала листа. Вона сказала, що коли хлопець отримає цей голубий конверт, це означатиме, що вона померла. жінка відчувала, що скоро це має статися. Гелен подякувала за їхні щоденні розмови, до яких підходила фраза "Зустрілися споріднені душі". Вона була впевнена, що в майбутньому, в іншому житті вони знову зустрінуться...

Через два дні, коли Вільям Форрестер сидів за письмовим столом у своїй кімнаті, він отримав листа. Його приніс нагору Дуглас і подав Біллові з таким виразом обличчя, наче знав, що в тому листі. Білл усе зрозумів. Він покликав Дугласа на морозиво. Вони йшли до центру міста, майже не озиваючись один до одного: Дуглас відчув, що треба помовчати.. Коли вони сіли за столик, Вільям Форрестер витяг з кишені листа, але й тепер не розпечатав. Та згодом він нарешті розірвав конверт і став читати листа.

Тоді поволі повернувся на обертовому стільчику. Він знов і знов безгучно проказував ці слова, та зрештою вимовив їх уголос і повторив ще раз.

"Цитринове морозиво з ваніллю... Цитринове морозиво з ваніллю".

Дуглас, Том і Чарлі прийшли у літню льодовню. Вони стояли на гарячому осонні, а їх знов і знов обвівало холодним подихом зими, і в ніздрі линув дух мокрого дерев'яного помосту, над яким завжди стелився райдужний туман від машинерії, що десь там нагорі виробляла холод.

Хлопці гризли бурульки, від яких дубіли пальці, так що вони мусили загортати крижинки в носовики й смоктати їх крізь матерію. Раптом Чарлі сказав, що саме тут живе Нелюд...

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

О сьомій вечора Грінтаун, що відгородилося від світу річкою, лісом, лугом і озером, огортали теплі сутінки. Одна по одній зачинялися крамниці, і на вулицях ставало дедалі темніше. Зате було аж два місяці – годинник над урочистою чорною будівлею управи, що дивився навсібіч своїми чотирма циферблатами, і справжній місяць.

В аптеці-закусочній на веранді сиділа Лавінія Неббс. Дуглас з хлопцями пробігав поруч і привітався з нею. До Лавінії підійшла подруга Франсіна, і вони рушили вулицею в кіно. Міс Ферн і міс Роберта зі своєї веранди спитали дівчат, куди вони йдуть. Старі сказали, що нікуди ввечері не виходять, бо Нелюд знову душить жінок. Лавінія вважала, що це вигадки, але Франсіна сказала, що два місяці тому хтось таки вбив Хетті Макдолліс, ще через місяць – Роберту Феррі, а ось тепер і Елізабет Ремселл пропала хтозна-де...

Подруги зупинилися на краю яру, що переділяв містечко на дві половини. Позаду них були освітлені будинки й музика, попереду – провалля, вогкість, світляки і темрява. Франсіна боялася йти через яр, отими східцями й через місток, а Лавінії мала ще й повертатися яром додому. Та вона сказала, що не боїться, і повела подругу навпростець по яру звивистою стежкою, все вниз і вниз. Стежка звернула вбік – і вони побачили... тіло Елізабет Ремселл. Франсіна зойкнула, а Лавінія обіруч обхопила подругу, що хлипала й похлиналася слізьми, і просила не кричати. До них наближались полісмени. Вони відпустили дівчат, але завтра мали прийти у відділок, щоб відповісти ще на деякі запитання.

Лавінія та Франсіна рушили геть від полісменів і від простирадла, яким було тепер накрите тіло. Подруги пішли далі сторожким, зачаєним яром. Лавінія сказала, що вони підуть до Гелен і ще встигнуть в кіно, яке допоможе забути все побачене. На стежці, що вела вгору Лавінія і Франсіна зустріли Дугласа, та вся його увага була прикута до того місця внизу, де лежало мертве тіло, танцювали плями світла й перемовлялися полісмени. Франсіна накричала на нього, щоби йшов додому. Хлопець побіг, а Франсіна знову заплакала і, плачучи, пішла далі з Лавінією Неббс.

Гелен Грір уже годину чекала на подруг. Лавінія сказала Гелен, що тіло Елізабет знайшли, але не призналася, що вони з Франсіною. Три подруги пішли в кіно, а містом ширилася новина про нову жертву Нелюда.

Вулиці були безлюдні, а всі мешканці міста замкнулися у будинках. Та Лавінія не зважала на страх подруг. Вона говорила, що на трьох вбивця не нападе та й з'явиться на полювання не раніш як через місяць. У аптеці-закусочній Лавінія вирішила купити собі зелених м'ятних карамельок, щоб смакувати у кіно. Аптекарь розповів їй, що вдень, коли вона тут пила коктейль, була така красива і неприступна краля, один чоловік навіть став розпитувати про неї. Сидів біля прилавка, а коли вона пішла, розпитав в аптекаря усе про неї. Аптекарь розповів, що вона – найперша красуня в місті та навіть сказав її адресу. Тепер, коли знайшли тіло, аптекаря мучила совість. Він не взяв гроші за карамельки, бо почував провину. Гелен рішуче сказала, що викличе таксі, яке розвезе їх по домівках. Дівчина не хотіла, щоб її з подругами теж вбили.

Дівчата все ж таки пішли у кіно, бо Лавінія сказала їм: "Навіть якщо ви візьмете таксі, я нікуди не поїду. Якщо мені судилося стати наступною жертвою, то й нехай. У цьому житті так мало хвилюючих подій, а надто коли дівчині вже тридцять три, тож дайте мені хоч у такий спосіб потішитись. А загалом усе це дурниці, і ніяка я не красуня". З кінотеатру подружки вийшли останні, коли там уже погасили світло і було пів на дванадцяту. Лавінія продовжувала говорити подругам, що нічого не боїться. На вулицях була пустка. Першою до дому привели Франсіну. Вона просила подруг залишитися ночувати в неї, та Лавінія не піддалася навіть на сльози подружки. У Гелен, яка підійшла до свого дому, теж не вийшло вмовити Лавінію залишитися. Гелен навіть сказала: "Іноді мені здається, що є люди, які хочуть померти. Ти цілий вечір поводишся дуже дивно". "Просто я не боюся, – відказала Лавінія. – І, мабуть, мені цікаво. До того ж я маю здоровий глузд. Судячи з усього, той Нелюд аж ніяк не може бути десь поблизу. Кругом поліція і все таке інше".

Лавінія Неббс простувала сама опівнічною вулицею. Дорогою до яру її зустрів полісмен Кеннеді і запропонував провести, але дівчина відмовилася. Лавінія пішла далі. 113 східців вели вниз крутосхилом; далі Лавінія мала пройти кроків 70 через місток, а тоді піднятися вгору до Парк-стріт. І на всю цю дорогу був тільки один ліхтар. Дівчина рушила в глибокий яр. Вона прислухалась, як її підбори стукотять по східцях. Згадала страшну історію і закричала. Такого крику вона зроду ще не чула. І сама ніколи не кричала так пронизливо. Вона спинилась, аж заклякла на місці й учепилася в дерев'яне поруччя сходів. Серце немов вибухало у неї в грудях. Раптом їй здалося, що хтось йде позаду. Вона ледь чутно запитала в яру: "Полісмене Кеннеді, це ви?" Та довкола була тиша. Лавінія квапливо ступала зі східця на східець. І тут вона почула музику. То було якесь божевілля, безглуздя – на неї враз наринула могутня хвиля музики. Вона бігла, а за нею невинно, невідчепно гупала чиясь хода, і так само невідчепно гучала позаду ота музика, пронизлива й непогамовна.

Дівчина вирішила, що коли добереться додому, то більше ніколи й нікуди не піде без Гелен чи Франсіни! Вона перебігла вулицю й помчала далі тротуаром. Лавінія опинилася на своїй веранді, потім зайшла в будинок. Вона захряснула двері на ключ, на засув. Знеможено припала спиною до замкнених дверей. Потім простягла руку, щоб увімкнути світло, і раптом завмерла. "Що там? – мовила тихо. – Що там таке? Що?" У вітальні позад неї хтось прокашлявся.

Наступного дня Том, Чарлі і Дуглас стояли перед будинком Лавінії Неббс. Дуглас згадував, що вчора був скрізь, де все те діялося. А сьогодні усім стало відомо, що Нелюда, якого шукали 10 років, заколола швацькими ножицями Лівінія Неббс. Том вважав, що то був насправді не Нелюд, бо вони його уявляли зовсім іншим: блідим, худючим, з довгим чорним волоссям, з великими вилупатими зеленими очима. Ну, а той бідолаха, котрого витягли вранці з будинку міс Неббс, був малий, червонолиций, трохи навіть товстуватий, волосся на голові зовсім мало, та й те якесь наче руде... Чарлі зрадив: "Томе, ну й голова ж у тебе, хлопче! Ніхто з нас не додумався б отак усе

повернути. Ціле літо мало не пішло прахом. А ти раз – і відвернув лихо, поки ще не пізно. Тепер у нас серпень не зовсім пропав. Гей, хлопці!" І він побіг розповідати іншим хлопцям вигадку Тома, а той лиш шепотів: "Ой-ой-ой! І що ж це я накоїв".

Прабабуся була з тих жінок, чиї руки завжди при ділі – то метуть, то витирають, то миють, то помішують якесь вариво. Вона без упину снувала по дому таким собі живим пирососом, вишукуючи найменші порошинки, і скрізь давала лад. Працювала у садку, настинала лінолеум, лагодила велосипеди, накручувала годинники, підтримувала в грубах вогонь, мастила йодом тисячі болючих ранок та подряпин.

Та того літа прабабуся лягла під прохолодні сніжно-білі простирадла й почала вмирати. Уся родина обступила її ліжко. Їй було 90 років, і її мирне згасання викликало у дітей та онуків тривогу і страх. Дуглас переживав, хто ж наступної весни лататиме покрівлю, бо так повелося, що це робила саме прабабуся. Дуглас заплакав, а прабабуся сказала йому: "Насправді я сьогодні не вмираю. Людина, яка має нащадків, ніколи не вмере. От і я житиму ще довго-довго. І через тисячу років мої паростки, яких буде на той час із ціле містечко, так само гризтимуть зелені яблука в затінку евкаліптів". Вона зібрала усіх родичів, розповіла, що на них чекає багато справ: треба опорядити до зими садок, прибрати в коморах, купити дітям теплий одяг. Стара просила не справляти ніяких пишних церемоній.

Лишившись сама, прабабуся зручно вмостилася в теплій кучугурі полотна та вовни, простирадл та укривал. Лежала й почувала себе такою ж маленькою і загадковою, як 80 з чимось років тому, коли, прокинувшись уранці в своєму ліжечку, з приємністю розправляла тендітні кісточки.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Пізнього вечора, щоб не світити ліхтариками, Дуглас приніс у кімнату світлячків у банці. Він поставив той мерехтливий світильник на нічну тумбочку і заходився писати у своєму блокноті. Він записав: "Не можна покладатися на речі, бо:

— коли це, приміром, машини, вони розвалюються, або іржавіють, або гниють, або й узагалі залишаються недороблені... або ж їх назавжди замикають у гаражі...

— коли це тенісні туфлі, ти можеш пробігти в них із такою-то швидкістю лише таку-то відстань, а потім тебе знову притягає до землі...

— коли це трамвай, то хоч який він великий, а проте завжди доїжджає тільки до кінця колії...

Не можна покладатися на людей, бо:

— вони кудись від'їздять...

— незнайомі вмирають...

— знайомі так само вмирають...

— друзі вмирають...

— одні вбивають інших, як ото в книжках...

— і твої родичі теж можуть умерти".

Отже... І хлопець дописав великими й жирними друкованими літерами: "Отже, коли трамваї, і бродяги, і знайомі, і друзі можуть піти на час чи піти назавжди, або розвалитись, або вмерти, і коли людей можуть убивати, і коли такі люди, як прабабуся, що мали б жити вічно, теж можуть умерти... Коли все це правда... То і я, Дуглас Сполдінг, колись...маю..."

Але в цю мить світлячки, немов притлумені його похмурими думками, потемніли й згасли. Дуглас не хотів більше писати і випустив світлячків на волю. Він лишився геть спустошений, мов ота банка, в якій були світлячки і яку він, сам того не помітивши, поклав поруч себе на ліжку, коли спробував заснути...

Якось Дуглас привів Тома у Галерею розваг. З-поміж різних атракціонів Дугласа найбільше приваблювала Чаклунка Таро. Кинувши у срібний проріз один цент, від цієї воскової фігури у ящику можна було отримати карту з пророцтвом.

Минулої суботи Дуглас дивився з хлопцями ковбойський фільм, у якому впаав мертвий один чоловік. Це вразило хлопця, хоч до того він бачив у фільмах багато смертей і вбивств. Дуглас втік від хлопців у вбиральню кінотеатру, де його вивернуло. Він чекав, поки минеться нудота, й згадував, що цього літа померли полковник Фріїлі і прабабуся. Дугласу не хотілося помирати, але він подумав, що тепер уже таки повинен піти докінчити отой останній рядок у своєму записнику: "...і я, Дуглас Сполдінг, колись маю померти".

Хлопець вийшов з кінотеатру і побачив у Галереї розваг дивовижну воскову чаклунку. Дугласові здалося, що воскова жінка швидко кивнула головою, щоб він зайшов. А за п'ять хвилин він вийшов з Галереї твердо впевнений, що не помре, бо чаклунка напророкувала йому це. Тепер він вирішив показати чаклунку Томові...

Дуглас проштовхнув у проріз монетку, та нічого не сталося. Він загукав до її власника – містера Чорні. Чоловік був злий, бо багато його автоматів поламалися. Він почепив на чаклунку дощечку з написом "Несправна" і сказав, що викине її на смітник. Дуглас не вірив, що вона могла зламатися, тому знову засунув у проріз ще одну монетку. Цього разу чаклунка видала чисту карту. Згодом хлопець подумав, що вона в такий спосіб попереджає їх, що її життя в небезпеці. Написала невидимим чорнилом... або лимонним соком! Дуглас запалив сірника й швидко поводив ним під картою. Хоч карта і згоріла, йому видалося, що там виднілося французьке слово "Secours", яке означає "допоможіть". "Дуг, то був просто водяний знак, його й стало видно, коли ти нагрів карту..." – сказав Том, але його брат почав розповідати, що колись давно і справді була така мадам Таро, відома віщунка. І це саме вона в скляному ящику під усіма тими червоними та блакитними шовками й під старим напіврозтопленим воском! А прізвище містера Чорні говорить, що він лиходій.

Брати вирішили обдурити власника мадам Таро. Том разів п'ятнадцять подивився в автоматі "Втечу з Пенсільванської в'язниці". Містер Чорні вибрав з автомата гроші і

випив за них. Сп'янівши, він накинувся на ящик мадам Таро і побив його, бо був злий, що вона зламалася. Братам тільки й цього треба було. Вони викрали мадам Таро та під покровом вечора понесли додому. Дуглас пояснив Томові, навіщо викрав мадам: кілька тижнів тому він збагнув, що живий; потім зрозумів, що колись помре; а тепер відчаклує якимось чином мадам Таро, і вона наворожить йому вічне життя. Брати, звичайно, мало вірили у таке, але Дуглас не міг її покинути.

На півдорозі братів наздогнав містер Чорні. Це було саме біля яру. Чоловік вихопив мадам Таро у хлопців, кинув її у яр, і вона гепнулася на звалище. П'яний, регочучи, лаючись і спотикаючись, він пішов геть. Дуглас сидів край яру і плакав. Він попросив Тома йти по батька: "Скажеш татові, чого я його кличу, але хай не думає, що йому доведеться вертатись зі мною та нею і що хтось його побачить. Я понесу її задвірками, і ніхто нічого не знатиме". Том питав брата, яка тепер з неї користь, якщо машина всередині неї уся побита. "Усе одно не можна покинути її тут саму на дощі, як ти не розумієш, Томе!" - сказав Дуглас.

Опівночі батько з синами стояли у гаражі, чаклунка виділа перед ними у старому лозовому кріслі. Перед нею на ломберному столику були розкладені старовинні ворожильні карти, яких вона ледь торкалася восковою рукою. Тато пообіцяв, що в суботу змайструє для неї спеціальний ящик. Дуглас тихо подякував йому за допомогу. Том запропонував подивитися, що в неї всередині, але Дуглас сказав, що подивляться, коли йому буде 14-15 років. А завтра він візьметься знімати з неї чари. Дуглас взяв порожню карту і сказав, що чаклунка пророкує таке: "Томе й Дугласе Сполдінги, усе, чого ви забажаєте в житті, збудеться".

По вулицях Грінтауна їздив своїм фургонем містер Джонас. Його знали усі 26 349 жителів містечка. Голос чоловіка завжди набагато випереджав його появу, і люди мали з пів години або й з годину, щоб приготуватись і зустріти його. У цьому фургоні був різний мотлох. Та містер Джонас був не звичайний собі лахмітник. На вигляд - так. А відрізняло його від інших лахмітників те, що промишляв він навіть вночі. І возив він у своєму фургоні всяку всячину, назбирану по всьому місту, аж поки виявлялося, що та чи та річ комусь потрібна. Тоді треба було тільки сказати: "Мені хотілося б оцей годинник" або "А отой матрац можна?" - і містер Джонас віддавав їх, не взявши ні цента, і їхав собі далі.

Часто вночі ті, кого мучив головний біль, діставали у нього аспірин. Не раз годині о 4 йому випадало приймати пологи, і тільки тоді люди помічали, які неймовірно чисті в нього руки й нігті. То були руки заможної людини, котра, певне, жила ще й якимсь іншим, нікому не відомим життям. Здорового глузду містерові Джонасові не бракувало. Як він часом лагідно пояснював сам, йому вже багато років тому набридло орудувати справами в Чікаго, і він вирішив пошукати собі якогось іншого діла, щоб спокійно доживати віку.

Він завжди говорив: "Ви можете взяти що завгодно, коли воно справді вам потрібне. Отож запитайте себе: чи прагнете ви мати цю річ усім єством? Чи проживете

ви без неї до кінця дня? І якщо впевнитися, що не проживете, то хапайте й біжіть собі. Я радо віддам вам цю річ, хоч би що воно було".

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Одного ранку Том виявив, що Дуглас лежить у ліжку з високою температурою. Опівдні прибув лікар, який не міг сказати нічого певного. У місті стояла страшна спека. Дугласа обклали льодом, мати сиділа весь час біля нього. А хлопцеві привиджувався трамвай містера Тріддена, найкращий друг Джон Хафф, Зелена машина міс Ферн і міс Роберти, полковник Фріїлі, містер Лео Ауфмен у якійсь чудній яскравій машині, схожій і на трамвай, і на зелений електромобіль. У машині не було дна, і Лео біг з машиною на плечах. Він кричав: "Щастя, Дуг, ось тобі щастя!" Потім Дуглас чув стукіт на даху, там була бабуся. Хлопець заплакав уголос.

Тим часом Том, аби лиш не бачити Дугласового спаленого обличчя, вийшов з дому й зустрів містера Джонаса. Хлопець розповів, що його брат лежить хворий, а лікар не знає, що це за хвороба. Том плакав і казав: "Якби ж то у вашому фургоні знайшлося щось таке, що допомогло б... Таке, щоб я взяв, одніс йому і він одужав". Містер Джонас пообіцяв, що приїде після вечері, а поки що передав Дугласу низочку японських кришталіків, які дзвеніли від вітру.

У вечері місіс Сполдінг вийшла на задній ґанок і зустріла містера Джонаса. Чоловік сказав, що привіз дещо для Дугласа і хоче його побачити. Матір не дозволила зайти, бо син спав. Але містер Джонас не пішов. Стояв і дивився вгору, на Дугласове вікно. О восьмій годині приїхав лікар і, виходячи з дому, знову хитав головою.

О дев'ятій Том, мати й батько поставили надворі під яблунею складане ліжко, знесли Дугласа вниз і поклали спати просто неба: мовляв, якщо повіє бодай найменший вітерець, сюди він долине швидше, ніж у задешну кімнату нагорі. Батьки і Том раз по раз виходили до хворого, а тоді поставили будильник на 3 годину ночі, щоб устати й наколоти свіжого льоду, і пішли спати.

О пів на першу повіки в Дугласа здригнулися. Зійшов місяць. І десь далеко хтось заспівав. Таємничий голос усе наближався. І ось на залитій місячним світлом вулиці показався кінь, що тяг за собою фургон, а на високих козлах звично похитувалась худа постать містера Джонаса. Він підійшов до хлопця, тримаючи у руках якісь пляшки. Чоловік сів біля хлопця і сказав, що приніс йому у пляшках чисте повітря з Півночі, зібране 1910 року над долиною у верхів'ях Гудзону, із золотистим пилком, що саяв одного дня при заході сонця в лугах навколо Гріннелла, штат Айова, і з прохолодою від озера, струмків та лісових джерел. І в тому повітрі є ще молекули запахів м'яти, цитрини, папайї, кавуна та всіх інших просякнутих духом вологи, прохолодних на смак плодів і рослин.

Містер Джонас поклав обидві пляшки Дугласові на ліжко і поїхав геть. Уночі Том пішов до брата і побачив, що йому легше. Том покликав батьків, і всі довго стояли біля

Дугласа.

Другого ранку пропала вся гусінь, а це означало, що буде довгожданий дощ. Літній дощ почався непомітно, мов легкий дотик. Потім посилився й линув рясніше. Застукотів по тротуарах і покрівлях, як по клавішах величезного фортепіано. А нагорі, вже знов у своїй кімнаті, у прохолодному сніжно-білому ліжку, Дуглас повернув голову, розплющив очі, побачив дощ і потягнувся до свого записника.

Якось у гості до Сполдінгів приїхала тітка Роуз – величезна, розпашіла, мов теплична рожева троянда, про яку нагадувало саме її ім'я.

У родині Сполдінгів кухня була центром світобудови, все оберталося навколо неї, вона являла собою той наріжний камінь, на якому тримався весь храм. Бабуся готувала там для всієї родини, і ніхто ніколи не знав наперед, що вона готує, поки не сідали за стіл.

Тож коли приїхала тітка Роуз і бабуся подала вечерю, усі просто насолоджувалися. Та ось тітка Роуз сказала, що дійсно смачно, але що воно таке? На всіх обличчях за столом відбилися подив і образа. Бабуся відповіла, що це страви для четверга, але то була неправда. За всі роки жодна страва ніколи не скидалася на іншу. Ніхто ніколи не питав бабуся, як називається страва чи з чого вона приготована. Коли в неї питали про її куховарські секрети, бабуся тільки опускала очі на свої руки, наділені якимсь чудесним чуттям, що самі собою чаклували.

Згодом тітці Роуз не сподобався безлад на кухні. Тож вона вирішила привести усе до ладу. На кухні було наведено лад і чистоту, усі банки були підписані, а бабуся отримала в подарунок кулінарну книгу. Крім того, тітка купила бабусі нові окуляри. Того вечора усі сподівалися на найсмачнішу вечерю від бабусі. Та коли усі сіли їсти, то розчарувалися: бабуся наче втратила вміння готувати. Дідусь зібрав пізніше усю родину на нараду. Не покликали тільки тітку Роуз.

Другого дня по обіді Дуглас запросив тітку Роуз на прогулянку. Вони обійшли разом усе місто. А за цей час родина ретельно спакувала її речі і виставила на веранду. Коли тітка з Дугласом повернулися, дідусь сказав їй: "До побачення". Поїзд повіз тітку додому, і всі відчули полегшення. В цей час повернулася додому бабуся, що ходила сама до міста дещо прикупити. Їй пояснили, що тітка дуже хотіла додому, тому поїхала. Бабуся подалась до кухні, а коли вдарила в гонг, усі наввипередки посунули до їдальні. Та цього разу теж було несмачно. "Я розучилася готувати! – сказала бабуся. – Втратила свій хист..." Вона заплакала і поплентала в свою ретельно опоряджену, обліплену наклейками кухню, опустивши перед собою безпорадні руки.

Спати лягли голодні. А вночі Дуглас пробрався на кухню і влаштував там безлад, повернув усе так, як було до приїзду тітки. Він знайшов нові бабусині окуляри й сховав їх у коморі. А потім розпалив у старій дров'яній плиті величезний вогонь. І на першу годину серед нічної тиші на порозі кухні стала бабуся, а потім заходилася готувати. І ось о пів на другу глибокої темної ночі легенький протяг поніс по коридорах смаковиті

пахощі. Згори одне по одному почали спускатися усі. Тихенько, мовчки домочадці накрили стіл найкращою скатертю, розіклали серветки та мерехтливе столове срібло, засвітили замість електричних ламп свічки. Повернувшись додому з нічної роботи в друкарні, дідусь аж собі не повірив, коли почув, що в освітленій свічками їдальні проказують застільну молитву. Вони сиділи за столом аж до світанку.

А потім, зненацька, літо скінчилося. Дуглас уперше збагнув це, коли у вітрині крамниці побачив шкільне приладдя. Тома, який був поруч з братом, огорнув розпач, бо скоро мало розпочатися навчання.

Вдома дідусь збирав поодинокі останні кульбаби. Хлопці допомагали йому, а потім разом з дідусем спустилися в підвал і, поки він обривав голівки кульбаб, дивилися на полиці, де у пляшках виблискувало ціле літо. Тих пляшок було більше 90, по одній на кожний літній день. Пляшки майже всі були повні й неначе світилися жаром у підвальному присмерку. Хлопці почали водити пальцями по рядах пляшок. Вони шукали перший день літа, день, коли Дуглас купив нові тенісні туфлі, день розповіді про буйволів, день Чаклунки Таро. Том сказав, що насправді літо не закінчилося, бо він пам'ятатиме весь цей рік, усе, що сталося кожного дня. Дідусь сказав, що за ціле літо нічого не пам'ятає, хіба ту траву, яку не треба косити.

Потім вони втрьох вийшли надвір, щоб справити останні літні обряди, бо відчували: це завершальний день чи, власне, вже вечір. Дуглас, Том і дідусь зняли з веранди гойдалку.

Дуглас востаннє прийшов ночувати в склепінчасту вежу великого будинку. Того вечора він записав у своєму блокноті про початок осені. Потім хлопець махнув рукою над містом, наказавши усім роздягтися, почистити зуби і погасити світло. У місті гасили вогні, годинник на міській управі вибив дрімучу північ. Дуглас заплющив очі. Червневі світанки, липневі полудні, серпневі вечори – все те минуло, скінчилося, згинуло без вороття і залишилось тільки в його пам'яті. Тепер попереду довга осінь, біла зима, свіжа зелена весна – досить часу, щоб пригадати собі все минуле літо й підбити його підсумки. А коли він щось і забуде, то в підвалі стоять перенумеровані пляшки з кульбабовим вином, і в них – кожен літній день, усі до одного.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу